



**Gemeente
Haarlem**

Collegereactie status opvolging aanbevelingen jaarstukken 2018

27 september 2019
N. Jelsma
Concerncontrol

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	De Aanbevelingen	3
2.1	Onderzoeksresultaten Duisenberg-light	3
2.2	Het accountantsverslag	4
3.	Status opvolging aanbevelingen	4
3.1	Inrichting van de 'three lines of defence'	5
3.2	Verbetering informatiewaarde indicatoren	6
3.3	ICT beheersing, Informatiebeveiliging en privacy	7
3.4	De verankering van de prestatieverantwoording door zorgleveranciers in de interne beheersing van de organisatie	9
3.5	Inkopen en aanbestedingen	9
3.6	De kwaliteit van de paragrafen	10
3.6.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	10
3.6.2	Lokale heffingen;	11
3.6.3	Financiering	11
3.6.4	Bedrijfsvoering	11
3.6.5	Verbonden Partijen	11
3.7	Voorziening oninbare vorderingen	11
3.8	Consistentie binnen de jaarstukken	11
3.9	Ten slotte	12

1. Inleiding

Op 27 juni 2019 zijn in de raad de jaarstukken 2018 met het bijbehorende accountantsverslag en de bevindingen en aanbevelingen van de raadsleden/rapporteurs onderzoek Duisenberg-light behandeld.

De raad heeft het college gevraagd om voor 1 november te rapporteren over de opvolging en status van de aangenomen aanbevelingen.

In deze rapportage geeft het college per onderdeel aan welke acties in 2019 tot nu toe al zijn uitgevoerd en welke acties of oplossingsrichtingen voor de toekomst gepland zijn.

In deze statusrapportage is deels sprake van een overlap met de collegereactie die bij de jaarstukken was toegevoegd omdat deze eerste reactie niet was meegenomen door de rapporteurs van het onderzoek Duisenberg-light. Bij de jaarstukken 2018 was door het college een reactie opgesteld met daarin de status van de reeds lopende oplossingstrajecten en de geplande acties (2019/436157).

2. De Aanbevelingen

2.1 Onderzoeksresultaten Duisenberg-light

Nieuw in 2018 was het onderzoek Duisenberg-light in plaats van het jaarlijkse RKC onderzoek naar de jaarstukken. De rapporteurs hebben twee beleidsvelden onderzocht (3.1 Werk en 5.1 Openbare ruimte en mobiliteit) en in de raad gepresenteerd. De aanbevelingen van de rapporteurs zijn door de raad overgenomen en aan het college is gevraagd in de begroting te rapporteren over de voortgang van de implementatie van de door de rapporteurs geformuleerde aanbevelingen en waar mogelijk deze in de komende begroting reeds te implementeren. Besloten is de voortgang niet in de begroting 2020 op te nemen maar in dezelfde rapportage als de aanbevelingen accountant wegens het korte tijdsbestek tussen behandeling jaarstukken en het opstellen van de begroting.

De rapporteurs Duisenberg-light hebben de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Neem indicatoren op bij alle doelen én alle prestaties;
2. Maak financieel inzichtelijk wat de besteding van middelen is op het niveau van doelen en prestaties en niet alleen op beleidsveld- en programmaniveau;
3. Koppel het oordeel van het college over het gevoerde beleid aan de indicatoren en het (al dan niet) behalen van afgesproken streefwaarden;
4. Rapporteer in het jaarverslag over veranderingen in de formulering van beleidsvelden, doelen, prestaties of indicatoren ten opzichte van de begroting;
5. Stuur strakker op de eindredactie van de jaarstukken.

2.2 Het accountantsverslag

De accountant (PricewaterhouseCoopers) heeft de jaarrekening 2018 gecontroleerd en heeft daarbij op 27 juni 2019 een goedkeurende accountantsverklaring en een accountantsverslag met aanbevelingen aangeboden. Het accountantsverslag bestaat onder andere uit constatering over de kwaliteit van de jaarrekening en het jaarverslag, de (financiële) resultaten en financiële stand van zaken en constatering die betrekking hebben op de kwaliteit van de interne beheersing. Deze laatste zijn veelal een update van de bevindingen vanuit de interim controle die in de Management Letter 2018 zijn opgenomen.

De raad heeft aan het college gevraagd te rapporteren over de voortgang van de implementatie van de volgende verbeteringen c.q. opmerkingen in het accountantsverslag 2018 en de rapportage Interim bevindingen 2018:

- a. Eigenaarschap van medewerkers voor de aan hen toegekende processen, budgetten en balansposten;
- b. De verankering van de prestatieverantwoording door zorgleveranciers in de interne beheersing van de organisatie;
- c. De invulling van de rechtmatigheidsverantwoording door het college die met ingang van 2021 dient te worden afgegeven waarin onder meer aandacht wordt besteed aan het definiëren van de rollen en de verantwoordelijkheden om te komen tot een dergelijke verantwoording;
- d. De informatiewaarde van het jaarverslag (zoals onder meer het inrichten van indicatoren bij alle doelstellingen, een duidelijke relatie tussen het gevoerde beleid en de (financiële) realisatie en nadere duiding in infographics);
- e. De kwaliteit van de paragrafen, in het bijzonder:
 - i. De paragraaf Weerstandsvormogen en risicobeheersing;
 - ii. De paragraaf Lokale heffingen;
 - iii. De paragraaf Financiering;
 - iv. De paragraaf Bedrijfsvoering;
 - v. De paragraaf Verbonden Partijen;
- f. Het in overeenstemming brengen van de voorziening oninbare vorderingen met de Financiële verordening 2018.
- g. De algemene IT-beheersing waardoor gesteund kan worden op geautomatiseerde beheersmaatregelen, functiescheidingen en interfaces.
- h. De informatiebeveiliging en privacy.
- i. De kwaliteit van de interne beheersing in de eerste en tweede lijn.
- j. Het actualiseren van het inkoop- en aanbestedingsbeleid en het proces van aanbestedingen.

3. Status opvolging aanbevelingen

In de uitwerking van de stand van zaken is een clustering aangebracht naar een aantal hoofdonderwerpen met overlappende aanbevelingen die eenzelfde oplossing(richting) kennen.

3.1 Inrichting van de 'three lines of defence'

In het accountantsverslag komen de volgende drie verbeteronderwerpen naar voren die een samenhang kennen op het vlak van kwaliteit van de bedrijfsvoering en samengevat in de term 'three lines of defence':

- Eigenaarschap van medewerkers voor de aan hen toegekende processen, budgetten en balansposten (aanbeveling a accountant);
- De invulling van de rechtmatigheidsverantwoording door het college die met ingang van 2021 dient te worden afgegeven waarin onder meer aandacht wordt besteed aan het definiëren van de rollen en de verantwoordelijkheden om te komen tot een dergelijke verantwoording (aanbeveling c accountant);
- De kwaliteit van de interne beheersing in de eerste en tweede lijn (aanbeveling i accountant).

De accountant heeft in haar rapport aangegeven dat in 2018 stappen gezet zijn om de interne beheersing in de eerste en tweede lijn te verbeteren maar dat met name de herstructurering van de organisatie en de ambtelijke samenwerking met Zandvoort complicerende factoren zijn geweest. Daarnaast is verbetering nodig op de kwaliteit van de eerste en tweede lijn in het afsluitproces om de herstelwerkzaamheden vanuit de derde lijn, de interne Audit afdeling, te verminderen.

Het college geeft aan dat het jaar 2018 een overgangsjaar was met nieuwe taken en verantwoordelijkheden maar dat in 2019 verbeteringen zichtbaar zouden moeten zijn. Daarnaast erkent het college dat vanuit Actieplan Beter Blijven Presteren veel bereikt is maar nog onvoldoende resultaat is gekomen om de kwaliteit organisatie breed te verbeteren. Het college voelt de noodzaak en urgentie om in te zetten op een goede ontwikkeling van de organisatiewijziging en de overgang op integraal management en beseft dat hier bijzondere aandacht voor nodig is. Het college geeft de directie opdracht te sturen op verbetering van de kwaliteit van de eerste en tweede lijn door:

- Verdere ontwikkeling van integraal management in de organisatie;
- Ontwikkeling van de benodigde basisvoorzieningen
- Versterking van de kwaliteit van advisering en capaciteit van de afdeling Interne Dienstverlening.

Hoofgedachten zijn zaken minder complex maken en gedrag, houding en cultuur laten aansluiten op de doelstellingen. Begin oktober beraadt de directie zich op de wijze waarop zij op deze ontwikkelopgaven gaat sturen. De directie gaat vervolgens in gesprek met alle verantwoordelijk afdelingsmanagers van lijn-, middelen- en stafafdelingen, waarna concrete vervolgstappen geformuleerd worden.

Daarnaast heeft het college in het begrotingsproces besloten dat een onderzoek naar het functioneren van de 'three lines of defence' één van de twee 213a onderzoeken in 2020 wordt.

Wat betreft het formuleren van de ambitie over de rechtmatigheidsverantwoording is het college voornemens dit in aansluiting op bovengenoemd programma te laten lopen. In deze ambitie wordt de rol van de eerste en tweede lijn ten opzichte van de derde lijn verder uitgewerkt. Hiermee wordt gestart op het moment dat de kadernota vanuit de commissie BBV verschijnt, deze zal meer verduidelijking geven over de invulling.

3.2 Verbetering informatiewaarde indicatoren

Zowel de accountant als de rapporteurs Duisenberg-light benadrukken de informatiewaarde van het jaarverslag door de volgende onderwerpen op te nemen:

- De informatiewaarde van het jaarverslag, zoals onder meer het inrichten van indicatoren bij alle doelstellingen, een duidelijke relatie tussen het gevoerde beleid en de (financiële) realisatie en nadere duiding in infographics (aanbeveling d accountant);
- Neem indicatoren op bij alle doelen én alle prestaties (aanbeveling 1 Duisenberg-light);
- Maak financieel inzichtelijk wat de besteding van middelen is op het niveau van doelen en prestaties en niet alleen op beleidsveld- en programmaniveau (aanbeveling 2 Duisenberg-light);
- Koppel het oordeel van het college over het gevoerde beleid aan de indicatoren en het (al dan niet) behalen van afgesproken streefwaarden (aanbeveling 3 Duisenberg-light);

Het college onderschrijft de noodzaak van de verbetering van de informatiewaarde indicatoren. Naast de accountant en de rapporteurs Duisenberg-light heeft de RKC dit in de afgelopen jaren herhaaldelijk aangegeven. Het college ziet dit als een continue proces. Als gevolg van maatschappelijke veranderingen en bestuurlijke prioriteitstelling wijzigen in de loop van de tijd doelen en daarmee de indicatoren. De balans tussen continuïteit om doelen meerjarig te kunnen volgen en de actualiteit door de veranderingen moet daarbij worden bewaakt.

Het college suggereert de raad gebruik te maken van een werkwijze zoals in vorige bestuursperioden met een (bestuurlijk/ambtelijke) werkgroep Informatiewaarde P&C producten om dit samen met de raad vorm te blijven geven. In vorige bestuursperioden is meermaals een werkgroep gevormd bestaande uit raadsleden, een medewerker van de griffie en met vaste ondersteuning van medewerkers van Concern control en onderzoekskundigheid, op een aantal momenten aangevuld met beleidsmedewerkers. De werkgroep informatiewaarde was gericht op het verbeteren van de informatiewaarde van de begroting opdat de raad beter zou zijn toegerust op het uitvoeren van zijn kaderstellende en controlerende taak. De raadsleden uit de werkgroep hebben een goede en evenwichtige inbreng geleverd op basis waarvan is gekozen welke informatie op te nemen in planning en control documenten en hoe doelen en prestaties te selecteren en zo goed mogelijk te formuleren en deze op een zinvolle wijze meetbaar te maken door indicatoren. De ervaringen om multidisciplinair en door de raad en organisatie gezamenlijk na te denken over verbeteringen zijn als zeer positief ervaren.

In april 2019 is in de commissie Bestuur de verwerking van de raadsconferentie 'de begroting ont(k)leed' besproken. Een van de punten daaruit is dat beleidsevaluatie meer in beleidsnota's wordt opgenomen en alleen de highlights en consequenties van het beleid in de programmabegroting. Dit benadrukt nog eens dat de doelen met bijbehorende prestaties en indicatoren in begroting en jaarverslag altijd een selectie betreffen.

De doelen en indicatoren uit de Programmabegroting 2019-2023 zijn voor de komende begroting kritisch tegen het licht gehouden en waar mogelijk verbeterd. Tegelijkertijd is bij daarbij geconstateerd dat precies meten wat gemeentelijk beleid of uitvoering heeft bijgedragen aan het gewenste effect altijd beperkingen zal kennen en ook niet voor alle doelen mogelijk is. Daarmee is een 1 op 1 oordeel over het gevoerde beleid en het al dan niet behalen van streefwaarden ingewikkeld. Het college blijft actief bezig met verbeteringen en wil blijvend met de raad in gesprek zijn over dit onderwerp.

Het college gaat meer aandacht geven aan het aspect evaluatie van de beleidscyclus. Het vooraf en achteraf zichtbaar maken van de verwachte en gerealiseerde effecten van het gemeentelijk beleid

of uitvoering moet versterkt worden in deze cyclus. Een selectie van de beleidsonderwerpen komt terug in de producten in de P&C-cyclus.

Waar het gaat om de verbanden tussen doelen, prestaties, indicatoren en financiën kiest het college hiermee als eerste te beginnen in het sociaal domein (programma 1-3 van de Begroting). In algemene zin geldt dat de wijze waarop de gemeente de taken uitvoert c.q. wil uitvoeren zijn gerelateerd aan het beschikbare budget. Nu de uitvoering van de nieuwe taken binnen het sociaal domein al enige tijd bij de gemeente ligt, is dit een goed moment om extra aandacht te besteden aan het goed in beeld brengen van de relatie tussen effect en financiën. Op het domein van Werk en Inkomen zijn inmiddels bij alle beleidsdoelen indicatoren gedefinieerd (Programma 3 van de Begroting). Met de nieuwe nota Jeugd als basis, is voor het domein Jeugd een zelfde proces gestart. Tegelijkertijd wordt ook gewerkt aan het verbeteren van de operationele en tactische stuurinformatie. Doel is om stuurinformatie naar producten, instellingen en wijken te genereren, waarmee beter en effectiever gestuurd kan worden op inzet van middelen en de te leveren en/of geleverde prestaties. Ook dit doet het college graag in overleg met de raad.

3.3 ICT beheersing, Informatiebeveiliging en privacy

De onderwerpen informatiebeveiliging en privacy zijn afzonderlijke aandachtsgebieden waar sterk de aandacht naar uitgaat maar hebben ook een sterke relatie met de algemene IT-beheersing. Verbetering van de algemene IT-beheersing dragen daardoor ook bij aan interne beheersing rondom informatiebeveiliging en privacy. In het accountantsverslag zijn aanbevelingen gedaan op de volgende onderwerpen:

- De algemene IT-beheersing waardoor gesteund kan worden op geautomatiseerde beheersmaatregelen, functiescheidingen en interfaces (aanbeveling g accountant).
- De informatiebeveiliging en privacy (aanbeveling h accountant).

De accountant heeft in het accountantsverslag benadrukt dat de in de management letter van 2018 gerapporteerde bevindingen omtrent IT beheersing, informatiebeveiliging en privacy nog onvoldoende opvolging heeft gekregen. De accountant kan daardoor onvoldoende steunen op de geautomatiseerde beheersmaatregelen, functiescheidingen en interfaces om een meer systeemgerichte controle mogelijk te maken.

In de management letter van de accountant zijn de volgende hoofdbevindingen omtrent IT beheersing genoemd:

- Uniforme applicatie overstijgende wijzigingsprocedures ontbreken;
- Het Wijzigingsbeheer (gebruikersrechten) bij diverse applicaties is niet gewaarborgd;
- Nog geen beheersmaatregelen geïdentificeerd voor nieuwe virtuele infrastructuur die in 2019 geïmplementeerd wordt (project ANY).

Het college erkent het (groeierende) belang van veiligheid rondom de IT omgeving en geeft aan dat in 2019 op alle genoemde onderdelen is ingezet om de IT beheersing op orde te krijgen. Zowel in de bestaande IT omgeving als in de toekomstige uitbreiding met de nieuwe infrastructuur (project ANY). In project ANY zijn beheersmaatregelen met name gericht op de continuïteit van de gehele infrastructuur waar alle applicaties afhankelijk van zijn. Project ANY bestaat uit de vernieuwing van de gehele ICT infrastructuur, desktop omgeving en inrichting van een nieuw datacenter op twee locaties. Door de geïntegreerde beheersmaatregelen is een beschikbaarheidspercentage van 99,97% haalbaar doordat bij uitval de twee datacentra elkaar kunnen overnemen. Daarnaast zijn in de omgevingsontwerpen alle benodigde interne beheersmaatregelen omtrent back-up, restore,

continuïteit en disaster recovery opgenomen. Het project wordt vanaf oktober 2019 gefaseerd uitgerold en zal medio voor de hele organisatie in werking zijn waardoor ook de IT beheersing vanaf die datum volledig zal werken. Het college geeft aan dat bewust voor een gefaseerde implementatie gekozen is om aanvangsproblemen vroegtijdig te signaleren en voorkomen wordt dat deze de gehele organisatie raken. Gevolg hiervan is wel dat de accountant in de boekjaren 2019 en 2020 nog niet volledig kan steunen op deze IT maatregelen omdat deze een geheel jaar moeten in werking moeten zijn geweest.

Door project ANY wordt de IT beheersing verbeterd op het niveau van infrastructuur, waar alle applicaties mee verbonden zijn. Hiermee draagt dit bij aan de IT beheersing rondom de applicaties maar de IT beheersing binnen de applicaties staat echter op zichzelf. Op IT beheersing rondom de al bestaande wijzigingsprocedures, en wijzigingsbeheer en toegangsbeveiliging is vanuit de wijzigingsmanager in 2019 ingezet op vastlegging van de procedures en kennis en bewustwording bij de applicatiebeheerders. Om meer grip te krijgen op de wijzigingen vanuit de verschillende beheerders is de wijzigingsmanager in 2019 gestart met de uitrol van een wijzigingskalender zodat planning en effecten organisatie breed zichtbaar zijn. Door het houden van informatiesessies is actief de verbinding gezocht met alle beheerders. Hiermee is bereikt dat de applicatiebeheerders wijzigingen volgens de algemene procedures uitvoeren waaronder de registratie van wijzigingen in het centrale registratiesysteem (Topdesk). De komende periode wordt ingezet op inhoudelijke beoordeling van de bestaande procedures waarna indien nodig verbeteringen in de procedures worden aangebracht. Dit zal uiteindelijk een continue proces van beoordeling en verbetering van de procedures worden. Daarnaast zijn het afgelopen maatregelen in gang gezet wat betreft het wijzigingsbeheer binnen de applicaties (gebruikersrechten). Dit is echter een lopend proces dat qua status verschilt per applicatie. Aan de accountant is verzocht bij de interim controle in het najaar de bevindingen op een meer gedetailleerd niveau te rapporteren en concrete verbetermaatregelen te formuleren.

Over de thema's informatiebeveiliging en privacy heeft de accountant in het accountantsrapport aangegeven dat dit nog te weinig organisatie-brede thema's zijn. Het college geeft aan dat op deze thema's nog stappen gezet moeten worden maar dat in 2018 en de eerste helft van 2019 ook de nodige activiteiten verricht zijn om de aandacht hiervoor te vergroten. Door hiervoor vanaf 2019 structureel extra financiële middelen en capaciteit vrij te maken zijn de mogelijkheden vergroot. In het tweede kwartaal is een fulltime CISO (Certified Information Security Officer) gestart die inmiddels de stand van zaken heeft onderzocht om op basis daarvan een verbeterplan op te stellen. Met de gemeenteraad is afgesproken dat zij hierover tweemaal per jaar via een informatienota wordt geïnformeerd.

Op privacy gebied is in 2018 en 2019 in eerste instantie ingezet op het op orde krijgen van de verantwoordingsinstrumenten die de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) vereist, zoals het inrichten van een register van verwerkingen, benoemen van een FG (Functionaris Gegevensbescherming), privacyverklaring en -reglement, inrichten van proces voor inzageverzoeken en een aanpak voor het doen van DPIA's (het in kaart brengen van privacy risico's). Daarnaast is er aandacht besteed aan bewustwording in de hele organisatie, met name door presentaties over privacy en betekenis van de AVG. Desondanks is het zo dat de organisatie nog de nodige stappen heeft te zetten om volwassener te worden op privacy gebied. Vanuit alle zogeheten I-disciplines samen wordt nu ingezet op versterking van de eerste lijn. Waar nodig gebeurt dat in samenwerking met ketenpartners, zodat de uitwisseling van persoonsgegevens veilig plaatsvindt en beperkt wordt tot het strik noodzakelijke.

3.4 De verankering van de prestatieverantwoording door zorgleveranciers in de interne beheersing van de organisatie

PwC geeft in haar rapport aan dat de vaststelling van prestatielevering voor Wmo in 2018 nog niet verankerd is in de interne beheersing. Het college geeft aan dat het IB-plan Wmo door de verantwoordelijk budgethouder inmiddels vastgesteld is in 2019. Met dit plan als basis worden de interne controles uitgevoerd. Voor Jeugd bevindt het IB-plan zich in de afrondende fase. Er worden al wel interne controles uitgevoerd (facturatie en toegang tot zorg) waarover vanaf 2019 per kwartaal wordt gerapporteerd (Wmo en Jeugd). Constateringen die recht, hoogte en duur raken worden direct teruggelegd bij de betreffende casemanagers en (indien nodig) worden werkprocessen aangepast. Constateringen die meer raken aan kwaliteit worden verzameld en voorzien van aanbevelingen teruggelegd.

Daarnaast worden vanaf 2019 cliëntervaringen Wmo anders gemeten. Iedere cliënt heeft meteen na de beschikking de mogelijkheid zijn/haar ervaringen over de toegang te beoordelen. Een half jaar later kan iedere cliënt een oordeel geven over de geleverde kwaliteit van de voorziening of de ondersteuning. Dit is herleidbaar op zowel het specifieke product als op de aanbieder óf herleidbaar op product en pgb. Verder verankeren van de cliëntervaringen Jeugd is nog in onderzoek. Het CJG en aanbieders voeren deze onderzoeken zelf uit. Uitgezocht moet worden in hoeverre die informatie gebruikt kan worden in onze eigen processen.

Tenslotte is de aanpak Versterken fraudebestrijding Wmo 2015/Jeugdwet (2019/287170) vastgesteld, waarbij (primair) langs de volgende sporen wordt gewerkt:

- **Optimalisatie communicatie**

Het naleven van wetten en regels begint bij duidelijkheid en het op maat informeren van betrokkenen. Het op maat informeren van cliënten, aanbieders en ondernemers vergroot de transparantie en nalevingsbereidheid en verkleint de kans op bewuste regelovertreding.

- **Deskundigheidsbevordering fraude-alertheid**

De afhankelijke positie van cliënten vergroot het risico op fraude door zorgaanbieders en/of malafide bureaus. Het is daarom belangrijk dat iedereen die met Wmo- of Jeugdhulpcliënten werkt, signalen van fraude herkent, weet op welke wijze zorgfraude zich kan manifesteren en weet hoe en waar deze signalen gemeld kunnen worden.

- **Aansluiting Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ)**

Het landelijke IKZ zorgt dat opsporingsdiensten en toezichthouders van de (lokale) overheid en controleurs van de zorgverzekeraars, fraude en fouten in de zorg.

Het college geeft aan dat met bovenstaande maatregelen de prestatieverantwoording verankerd is in de interne beheersing zodat naar aanleiding van de uitkomsten maatregelen getroffen kunnen worden.

3.5 Inkopen en aanbestedingen

De accountant heeft in het accountantsverslag de aandacht gevraagd voor de constatering die in de management letter eind 2018 zijn gerapporteerd met betrekking tot het inkoopproces en het proces van rechtmatigheid van de aanbestedingen:

- Het actualiseren van het inkoop- en aanbestedingsbeleid en het proces van aanbestedingen (aanbeveling j accountant).

De actualiseringsslag die op het aanbestedingsbeleid wordt gemaakt is nog steeds lopende. Eind 2018 is een concept inkoopbeleid opgesteld. Gekozen is het beleid in de volle breedte te ontwikkelen. Dit betekent dat de verschillende van belang zijnde beleidselementen als bijvoorbeeld circulair inkopen worden meegenomen. Het gevolg is dat de complexiteit rondom de implementatie van het beleid toeneemt. De organisatorische implicaties moeten vooraf geborgd worden. Hierbij dient een aantal zaken bestuurlijk te worden afgewogen. Daarnaast wegen de beperkingen in capaciteit mee in de keuzes die gemaakt kunnen worden en de snelheid van implementatie van beheersingsmaatregelen.

Vanaf eind 2018 functioneert het Tactisch Inkoopoverleg, onder voorzitterschap van een directeur en bestaande uit vertegenwoordigers van de afdelingen die het meeste met inkoop te maken hebben. In dit overleg worden strategische inkoopbeslissingen voorbereid en via een inkoopkalender wordt gestuurd op afstemming over inkopen (en -doelstellingen). Dit draagt bij aan waarborging van een goed lopend inkoopproces en de rechtmatigheid van aanbestedingen.

Naast procesverbeteringen is er ook geïnvesteerd in uitbreiding bij team Inkoop. Zo is er een inkoopadviseur bij gekomen, waardoor meer aanbestedingen begeleid kunnen worden en is er sinds september 2019 een inkoop- en contractbeheerder voor de inkoopkalender. Met deze laatste wordt het inzicht in en overzicht van de aan te besteden contracten verbeterd, wat de rechtmatigheid ten goede zal komen.

De geconstateerde risico's en financiële onrechtmatigheden uit 2018 zijn door het afsluiten van meerdere raamcontracten op het terrein van inhuur aanzienlijk afgenomen. Voorbeelden hiervan zijn raamcontracten op inhuur van projectmanagement, procesmanagement, ICT medewerkers, medewerkers handhaving en medewerkers welzijn. Door nog lopende contracten uit voorgaande jaren is echter nog sprake van een transitieperiode voordat de resultaten hiervan volledig doorwerken maar dit is al een zeer positieve ontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren.

3.6 De kwaliteit van de paragrafen

De accountant heeft geconstateerd dat de paragrafen van een goed niveau zijn waarbij een goede koppeling gemaakt wordt tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. De aanbevelingen zijn suggesties ter verbetering voor een nog hoger niveau van de informatiewaarde van de paragrafen. Het college is verheugd met de positieve constatering dat de paragrafen al van een goed niveau zijn en dat verbeteringen aangebracht worden op de punten waar dit zinvol is. In een aantal gevallen is echter bewust gekozen de informatie in de begroting op te nemen omdat de begroting het moment is van besluitvorming, het moment waar de betreffende informatie van grotere waarde is.

3.6.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De accountant heeft geconstateerd dat de paragraaf zeer uitvoering is en een goed beeld geeft van het risicoprofiel. Verbetering is mogelijk door het toevoegen van analyses op het verloop van kengetallen. Het college geeft aan dat deze aanbeveling deels wordt opgevolgd door in de jaarstukken van 2019 een analyse op afwijkingen op de begroting toe te voegen. Verdere analyses op het verloop van kengetallen zijn juist onderdeel van de begroting en worden niet opgenomen in de jaarstukken om herhaling van informatie te voorkomen.

3.6.2 Lokale heffingen;

De accountant heeft aanbevolen in de paragraaf Lokale heffingen kwalitatieve analyses (visueel) op te nemen naast de kwantitatieve informatie die vooral gericht is op de prijsstelling van heffingen en belastingen. Het college geeft aan deze aanbeveling niet over te nemen omdat kwalitatieve analyses onderdeel zijn van de begroting.

3.6.3 Financiering

De accountant heeft geconstateerd dat de paragraaf Financiering overzichtelijk en van een goed niveau is. Punten van aandacht zijn het ontbreken van informatie over de toerekening van rente op investeringen, grondexploitaties en taakvelden en het ontbreken van kwalitatieve analyses. Het college geeft aan dat de toerekening van rente in de begroting wordt toegelicht, in de jaarrekening wordt het komende jaar een opmerking opgenomen die verwijst naar de begroting. Kwalitatieve analyses worden het komende jaar toegevoegd op het verloop, de vooruitblik blijft alleen onderdeel van de begroting.

3.6.4 Bedrijfsvoering

De accountant heeft geconstateerd dat in de paragraaf Bedrijfsvoering de ontwikkeling van de (interne) organisatie in positieve zin beschreven is en een zelfkritische analyse ontbreekt. Het college geeft aan dat deze opmerking samenhangt met de bevindingen rondom de drie lijnen van defensie en loopt daarom mee in dezelfde oplossingsrichting. Rapportering hierover wordt meegenomen in het komende jaarverslag zodat een completer beeld van de bedrijfsvoering ontstaat.

3.6.5 Verbonden Partijen

De accountant heeft geconstateerd dat de paragraaf Verbonden partijen uitvoerig en duidelijk is en alle aspecten van de BBV raakt. Aanbevolen wordt een (gekwantificeerde) weergave van materiele risico's die binnen verbonden partijen aanwezig zijn toe te voegen. Het college geeft aan dat risico's worden opgenomen in de risicoparagraaf indien deze van materieel belang zijn.

3.7 Voorziening oninbare vorderingen

De accountant heeft geconstateerd dat bij de vaststelling van de voorziening van oninbare vorderingen niet voldaan is aan de Financiële verordening 2018 waarin is bepaald dat vorderingen hoger dan € 25.000 individueel beoordeeld moeten worden op oninbaarheid. De accountant heeft daarom in het accountantsverslag aanbevolen de voorziening oninbare vorderingen met de Financiële verordening 2018 in overeenstemming te brengen (aanbeveling f accountant).

Het college geeft aan dat de beoordeling van de vorderingen individueel hoger dan € 25.000 vanaf 2019 zichtbaar wordt vastgelegd. Hiermee wordt de voorziening voor oninbare vorderingen conform de Financiële verordening 2018 bepaald.

3.8 Consistentie binnen de jaarstukken

De rapporteurs van Duisenberg-light methode hebben op het vlak van consistentie binnen de jaarstukken de volgende aanbevelingen gedaan:

- Rapporteer in het jaarverslag over veranderingen in de formulering van beleidsvelden, doelen, prestaties of indicatoren ten opzichte van de begroting (aanbeveling 4 Duisenberg-light);
- Stuur strakker op de eindredactie van de jaarstukken (aanbeveling 5 Duisenberg-light).

Het college geeft aan dat dit bij het jaarrekeningproces 2019 een aandachtspunt is.

3.9 Ten slotte

Het college erkent dat nog niet alle aanbevelingen volledig zijn opgevolgd. Echter het heeft de aandacht van het college en op alle vlakken is een oplossing in gang gezet. Het college vraagt om bij de beoordeling van het effect van de genomen maatregelen rekening te houden met de benodigde doorlooptijd van de voorbereiding en implementatie ervan.

